

III UZP 9/80 - Uchwała Sądu Najwyższego

Opublikowano: OSNC 1981/5/73, LEX nr 12677

Uchwała

Sądu Najwyższego

z dnia 7 listopada 1980 r.

III UZP 9/80

TEZA aktualna

Pobicie pracownicy odbywającej drogę z pracy do domu jest wypadkiem w drodze z pracy, bez względu na przyczynę pobicia.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia SN J. Wasilewski (sprawozdawca). Sędziowie SN: A. Grymaszewski, Z. Zaziemski.

Sentencja

Sąd Najwyższy, z udziałem Prokuratora Prokuratury Generalnej PRL, S. Rakowskiego, w sprawie z wniosku Alfredy D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. o odszkodowanie, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym zagadnienia prawnego przekazanego przez Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu postanowieniem z dnia 30 lipca 1980 r. do rozstrzygnięcia w trybie art. 66 ustawy z dnia 24 października 1974 r. o okręgowych sądach pracy i ubezpieczeń społecznych.

"Czy pobicie pracownicy w czasie powrotu z pracy do domu przez sąsiadkę na tle nieporozumień sąsiedzkich należy uznać za wypadek w drodze z pracy do domu i czy pracownicy takiej przysługuje prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu - na podstawie przepisów art. 40 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 20, poz. 105)?"

podjął następującą uchwałę:

odmówił udzielenia odpowiedzi na drugie pytanie.

Uzasadnienie faktyczne

Wnioskodawczyni wracająca bezpośrednio z pracy do domu została napadnięta na klatce schodowej przez sąsiadkę i w następstwie tego zdarzenia doznała obrażeń ciała. W związku z tym zdarzeniem sąsiadka została skazana za pobicie wnioskodawczyni.

Wnioskodawczyni twierdziła, że opisane zdarzenie jest wypadkiem w drodze z pracy do domu i żądała jednorazowego odszkodowania.

W postępowaniu ustalono, że wnioskodawczyni była skłócona z tą sąsiadką i została pobita na tle nieporozumień sąsiedzkich. Z tej przyczyny Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych miał wątpliwość, którą wyraził w przedstawionym Sądowi Najwyższemu pytaniu prawnym. Sąd stwierdził, że obowiązujące przepisy określają jedynie pojęcie drogi do pracy i z pracy, nie zawierają natomiast definicji wypadku w drodze do pracy lub z pracy. W tym zakresie należy sięgnąć do kryteriów określających wypadek przy pracy, zawartych w art. 6 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 20, poz. 105). Przy ocenie zatem związku przyczynowego zdarzenia z pracą, powstaje wątpliwość, czy przyczyna wypadku nie powoduje zerwania więzi między tym zdarzeniem a pracą.

Uzasadnienie prawne

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wypadek w drodze do pracy i z pracy oraz wypadek przy pracy powinny być ocenione jednakowo w zakresie takich przesłanek, jak nagłość zdarzenia czy przyczyna zewnętrzna. Brak jest bowiem w tym zakresie odmiennego, niż w art. 6 wymienionej wyżej ustawy, uregulowania w odniesieniu do wypadków w drodze do pracy i z pracy.

Nie ma natomiast możliwości bezpośredniego zastosowania do wypadków w drodze do pracy i z pracy określonej w tym przepisie trzeciej przesłanki, a mianowicie związku zdarzenia z pracą. Pracownik udający się do pracy, czy też wracający z pracy, nie przebywa w miejscu pracy i z reguły nie podejmuje działań związanych z wykonywaniem zwykłych czynności pracowniczych lub innych czynności o tym charakterze.

Związek z pracą ma natomiast przebywanie przez pracownika drogi do pracy lub z pracy. Co się rozumie przez pojęcie drogi do pracy i z pracy określają § 14 i 15 rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych oraz Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 17 października 1975 r. w sprawie zasad i trybu orzekania o uszczerbku na zdrowiu oraz wypłacania świadczeń z tytułu wypadków przy pracy, w drodze do pracy i z pracy oraz z tytułu chorób zawodowych (Dz. U. Nr 36, poz. 199). Ochronie uregulowanej w powołanej ustawie podlega pracownik podczas przebywania tej drogi od punktu początkowego do końcowego, chyba że wystąpiły okoliczności wskazane w § 14 ust. 2 i 3 wymienionego rozporządzenia, które wyłączają uznanie, iż była to droga do pracy lub z pracy w rozumieniu tego przepisu. Zerwanie związku odbywanej przez pracownika drogi z pracą oparte jest na innych kryteriach niż zerwanie

związku z pracą w odniesieniu do wypadku przy pracy. Jeżeli pracownik przerywa drogę do pracy lub z pracy i wdaje się w bójkę, to będzie to przerwa nieuzasadniona życiowo i dlatego na podstawie § 14 ust. 2 rozporządzenia brak będzie podstawy do uznania, iż wypadek nastąpił w drodze do pracy, czy z pracy. W przypadku natomiast, gdy pracownik przebywa drogę z zachowaniem warunków określonych w wymienionych przepisach i wskutek napaści innej osoby zostaje pobity, to przyczyna pobicia w aspekcie rozważanych przepisów nie jest istotna. Takie zdarzenie pracownika powracającego bezpośrednio z pracy do domu wskazaną przez przepisy drogą jest wypadkiem w drodze z pracy do domu.

Nie można bowiem uznać, iż ten fakt spowodował przerwę w przebywaniu drogi w rozumieniu § 14 ust. 2 rozporządzenia. Gdyby pracownik swoim zachowaniem doprowadził do zaistnienia tego zdarzenia mógłby natomiast utracić prawo do świadczeń wypadkowych ze względu na treść art. 8 wymienionej wyżej ustawy.

Podobne stanowisko wyraził w zbliżonym stanie faktycznym Trybunał Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 czerwca 1969 r., I TR 552/69 (OSP i KA 1970, poz. 212) uznając, że pobicie, któremu uległ powracający z pracy pracownik, jest wypadkiem w zatrudnieniu niezależnie od pobudek, jakimi kierował się sprawca, chyba że została przez pracownika przerwana droga z pracy w sposób uzasadniający uznanie, że zerwany został związek z zatrudnieniem.

Treść udzielonej odpowiedzi zgodna też jest z wnioskiem Prokuratora Prokuratury Generalnej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.